

Kapcsolom Budapestet

Romok között élet • Telefonos történelem

1945. január közepén a Helyközi Távbeszélő Igazgatóság épületéből menekülő németek és nyilasok hátrahagytak egy osztagot, amely benzinnel leöntötte és meggyújtotta a kábeleket, gépi berendezéseket. Hatalmas robbanás rázta meg a házat. Minden elégett, ami az automata géptermekekben és a helyközi kapcsolótermekben éghető volt, még az üvegtéglákból készült ablakok is, mint óriási üvegjégcsapok lógtak le a mennyezetről.

NEHÉZ NAPOK

A nehéz napok szomorú emlékeit, s a felszabadulás óta eltelt éveket idézték a minap a Helyközi Távbe-

szélő Igazgatóság dolgozói, maiak és már nyugdíjas egykoriak.

— *Percekig csak álltam a kiégett lépcsőházban.* Megborzongtam az elem táruzó látványtól. Már-már teljesen erőt vett rajtam a keserűség, amikor észrevettem, hogy az egyik teremben néhányan tesznek-vesznek, keresnek, kutatnak az üszkők és romok között. Közéjük álltam. Kézrel kapartuk elő a még használható alkatrészeket, hogy összeköttetést teremtsünk a külvilággal. Napokig anyaggal megrakott kocsit húztunk a Gyáli útról, meg más üzemekből. A telefonoskisasszonyok előbb megégették a lovat, most meg magukat fogják a rúd elé — ugrattak bennünket az emberek. De csak az volt a fontos, hogy *mielőbb meginduljon az élet* — mondja Bán Imréné, a telefonközpont népszerű Mária nénije. A felszabadulás előtt 19 évig volt napidíjas a telefonok mellett, nem vették teljes jogú állományba, mert kommunista embernek volt a felesége.

AZ ELSŐ KÖZPONT

Juhász Károly műszerész Zuglóban lakott, nem volt ott a robbanás idején, s az azt követő hősies tűzoltásnál. De ő is — akárcsak az első munkába állók —, sokat tett a mielőbbi helyreállításért. A berobbantott kábelek között túrkálva, több ezer érpár közül keresgették, válogatták ki azt a néhány épet, amely elegendő volt egy kis kézikapcsolásos központhoz.

— *Egyetlen szekrényben elfért az a 100-as központ.* Egy hónap alatt szereltük össze. De nem a méret volt akkor nekünk a legfontosabb, hanem, hogy megtegyük az első lépéseket az élet újra indításához — mondja Juhász Károly, aki akkor hatodmagával alakította meg a József központban a Magyar Kommunista Párt helyi szervezetét. Azóta is titkár.

Egy évre rá felavatták az első, már komoly ötezes

félautomata telefonközpontot. Jelenleg is működik. S a berendezésekkel együtt fejlődtek a telefonkezelők is: Bán Imréné például vezető főellenőr, majd osztályvezető lett. Százhatvan asszony és lány munkájának irányítását bízták rá. Nem csalódtak benne: nyugdíjazásáig, 1957-ig kifogástalanul végezte feladatát, s ma is nagy szeretettel fogadják, ha néha be-be látogat egykori „lányaihoz”.

TÖBB NYELVEN

Időközben azonban nagyon megsaporodott a munka. Sokszorosára növekedett a helyközi távbeszélések száma. Naponta 23 ezer kapcsolást végeznek. Egy-egy telefonkezelőre 150—160 leírás jut.

1957-ig „közös kenyéren” volt a belföldi beszélgetések csoportja a külföldivel. Akkor önállósodtak.

1968 áprilisa óta tíz országgal — Csehszlovákiával, Jugoszláviával, Lengyelországgal, Franciaországgal, a Szovjetunióval, az NSZK-val, az NDK-val, Romániával, Ausztriával és Svájccal — közvetlen kapcsolatot teremtettek, közvetlenül is hívhatják az ottani számokat. S ehhez már nem elég a hagyományos postai nemzetközi nyelv, a német és a francia tudás. Többen más nyelveket is tanulnak. Egyébként Bécset kapcsolják legtöbbször, a többieknél 70—80 hívás a napi átlag.

Év végén, legkésőbb jövő év elején új épületbe költözik a külföldi osztály: a mostaninál jóval nagyobb lesz a vonalkapacitás.

De a sok új gép és modern berendezés között is mindig szeretettel gondolnak arra az első százvonalas kis központra, amely a romok felett épült, s amelyen először hangzott el:

— *Halló, kapcsolom Budapestet.*

Dániel Mária